

Ю. С. Панчева

студ. II курсу

спеціальність «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: д.е.н., проф. О. В. Побережцев

ОСНОВНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА: ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТИ

Дана тема є актуальною, оскільки стан основних засобів визначає технічний рівень суб'єктів господарювання та напрямку впливає на можливість соціально-економічного розвитку та досягнення поставленої мети. Доцільність використання, правильність обліку та управління основними засобами, в першу чергу, залежить від розуміння сутності цієї категорії, яка характеризується кількома взаємодоповнюючими аспектами, що й визначає мету даного дослідження.

Перш за все, варто звернути увагу на те, що в економічній літературі існує безліч трактувань і визначень поняття «основні засоби», деякі з них наведені в табл. 1.

Таблиця 1

Трактування поняття «основні засоби»

№	Джерело визначення	Визначення
1	П(С)БО 7 [1]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам для здійснення адміністративних, соціально-правових дій, очікуваний строк корисного використання

		(експлуатації) яких становить більше одного року.
2	Кірейцев Г. Г. [2, с. 156]	Основні засоби – частина майна підприємства, що переносить свою вартість на новостворений продукт частинами за декілька виробничих циклів.
3	Бутинець Ф. Ф. [3, с. 125]	Основні засоби – матеріальні активи, що утримуються з метою використання у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (або ж операційного циклу).
4	Мішура В. Б. [4, с. 150]	Основні засоби – це частина постійного виробничого капіталу, яка виступає у формі засобів праці та поступово, протягом багатьох виробничих циклів, переносить свою вартість на виготовлений продукт.

Така розбіжність у визначеннях основних засобів в першу чергу пов’язана з тим, що на даному етапі розвитку це поняття має складний та багатоаспектний характер. Окремі автори в своїх дослідженнях використовують загальні критерії щодо даної категорії, враховуючи тільки вартість, термін застосування, незважаючи на обов’язковість індивідуальності та цільове призначення деяких об’єктів основних засобів.

Для більш точного розуміння категорії «основні засоби» в економічному аспекті, необхідно зазначити наступне: у натуральному вигляді їх можна використовувати більше 1 операційного циклу; основні засоби схильні до зношування (як матеріального так і морального); мають специфічний характер відшкодування вартості (через механізм амортизації з віднесенням амортизаційних відрахувань на поточні витрати підприємства).

Проведення своєчасної оцінки та правильності трактування сутності поняття «основні засоби» дуже важливе для формування оперативної та достовірної інформації про необоротні активи підприємства, яка в свою чергу, необхідна для прийняття ефективних управлінських рішень.

Облік основних засобів забезпечує контроль за їх станом; чітке та своєчасне відображення їх надходження, виготовлення, внутрішнього переміщення, вибуття (реалізація, ліквідація, безкоштовна передача); своєчасне та правильне відображення зносу, витрат на ремонт та модернізацію; виявлення зайвих та морально застарілих основних засобів [5, с. 32].

Розглядаючи основні засоби з точки зору бухгалтерського обліку, слід акцентувати увагу на одиниці основних засобів, а саме – об’єкті. Об’єкт основних засобів – закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям для виконання певних функцій [1].

Ще однією необхідною умовою для точного відображення в бухгалтерському обліку основних засобів та їх експлуатації є класифікація

основних засобів. Загальним класифікатором в цьому питанні прийнято вважати П(С)БО 7.

Також важливе місце в бухгалтерському обліку займають питання, пов'язані зі станом та зберіганням основних засобів. Це стосується процесу утворення матеріально-технічної бази підприємства і визначає виробничу мету всього господарства. Основні засоби є матеріальною основою підприємницької діяльності та формують виробничий потенціал кожного суб'єкта господарювання. Проаналізувавши окремі підходи щодо тлумачення основних засобів, можна встановити, що дана категорія досі є спірною з точки зору визначення економічної сутності. На відміну від економічного розуміння цього поняття, обліковий аспект основних засобів чітко визначений. Таким чином, основні засоби є не тільки об'єктом обліку, але й елементом аналізу та контролю необоротних активів суб'єкта господарювання.

Так, на нашу думку, застосування даної складної категорії потребує всебічної оцінки, з використанням як економічних загальних критеріїв, так і цільових та індивідуальних, які уможливають підвищити ефективність та раціональність використання основних засобів на будь-якому підприємстві, враховуючи їх економічну сутність та облікові особливості.

Список використаної літератури

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 21.03.2019).
2. Кірейцев Г. Г., Виговська Н. Г. Фінанси підприємств : навч. посіб. Житомир : ЖІТІ, 2002. 272 с.
3. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підруч. 8-е вид., доп. і перероб. Житомир : ПП «Рута», 2009. 912 с.
4. Мішура В. Б., Спіцин А. Є. Еволюція поняття, класифікація та економічна сутність поняття основні засоби. *Науковий вісник ДДМА*. 2017. № 2 (23Е). С. 148–154.
5. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: підруч. Київ : Алерта, 2017. 174 с.